

**TÖÖTERVISHOIU JA TÖÖOHUTUSE
TEGEVUSKAVA KOOSTAMINE**

Töötervishoiu ja tööohutuse seaduse § 13 lõige 1 kohustab tööandjat riskianalüüsi tulemusena koostama kirjaliku tegevuskava, milles nähakse ette ennetusabinõud terviseriski vältimiseks või vähendamiseks ning töötingimuste parandamiseks. Tegevuskava on põhimõtteliselt töökeskkonnaalaste tegevuste dokumenteerimine, näidates, kuidas ettevõttes on korraldatud töötervishoiu ja tööohutuse probleemid. Tegevuskava on abiks tööõnnetuste ja kutsehaigestumiste vältimisel. Väikeettevõtetes peaks strateegia olema koostatud võimalikult lihtsas vormis. Tegevuskava koostamise aluseks on lisaks töökeskkonna riskianalüüsile ka töötajate tervisekontrolli otsused (töötervishoiuarsti otsus) ning töötervishoiu ja tööohutuse seadus (eriti TTOS-i §13 lg 1 p4) ja sellest tulenevad õigusaktid. Ettevõtte töötervishoiu ja tööohutuse tegevuskava peaks hõlmama kõiki tööprotsesse, sealhulgas töötajate, töövahendite ja – materjalide valikut, töövõtteid ja toodangut (kaubad ja teenused). Töötervishoiu ja tööohutuse tegevuskava on ettevõtte ametlik, kirjalik dokument, mis on kindlasti varustatud kuupäevaga, allkirjastatud nii selle koostaja kui ka ettevõtte juhtkonna poolt.

Tegevuskava koostamisel tuleb lähtuda põhimõttest: mida on vaja konkreetselt teha, et oleksid välditud tervisekahjustused. Kõikide riskide vältimise ja/või vähendamise kavandamisel tuleb alati järgida üheksat riskide ohjamise üldpõhimõtet nii, nagu need on kirja pandud Euroopa Liidu raamdirektiivis 89/391/EEC:

- Väldi riski
- Riski, mida ei ole võimalik vältida, tuleb kontrollida
- Riskide vältimine või kontrollimine peab toimuma selle tekkekohal
- Töö on vaja kohandada töötajale vastavaks
- Tehnilise progressi saavutused tuleb ellu rakendada
- Ohtlik tuleb asendada vähemohhtlikuga
- Tuleb töötada välja ennetamispoliitika arvestades kasutatavat tehnoloogiat, töö organiseerimist, töötingimusi, sotsiaalseid suhteid ja töökeskkonda mõjutavate ohutegurite mõju
- Eelistada tuleb kollektiivseid kaitsevahendeid
- Tuleb edastada asjakohast teavet, teadmisi ja oskusi töötajatele.

Tegevuskava peaks sisaldama järgnevaid üldandmeid:

- ettevõtte täielik nimi ja aadress;
- tööohutuse ja keskkonnaohutuse eest vastutaja;
- isik, kellele on delegeeritud vastutus, pidades silmas, et ettevõtte juht on alati ise peavastutaja;
- vastutuse delegeerimise korral:
 - konkreetse tegevuse eest vastutaja;
 - vastutaja ülesanded ja tema kinnitus oma vastutusala kohta.
- tööandja kohustused:
 - kaitsevahenditega varustamine ja nende korrashoid;
 - ohutussüsteemide rakendamine;
 - ohutegurite mõõtmise korraldamine;
 - nõuetekohaste koolituste, juhendamiste ja järelevalve läbiviimise kord;
 - piisavate pesemis-, tualett- ja esmaabiruumide olemasolu tagamine;
 - esmaabi – kus asuvad esmaabivahendid, kes on koolitatud esmaabiandja;
 - tegutsemine õnnetusjuhtumiste korral – kuidas käituda tulekahju korral, kohaliku arsti telefoninumber jne;
 - kes vastutab töövahendite ja töökohtade ohutuse eest;
 - õnnetusjuhtumite uurimine ja aruandlus;
 - kuidas teatada purunenud seadmetest, katkistest või ebasobilikest tööriietest ja kaitsevahenditest;
 - külastajate ja laste ohutuse tagamise meetmed;
 - ettevõttesisesest koolituse registreerimise süsteem;
 - vastutava isiku asendaja.

Tegevuskavas tuleks näidata:

- kuidas toimub ohtude kindlaksmääramine ja riskide hindamine;
- kuidas on tagatud tegevuskava vastavus ettevõtte tegevust reguleerivate tervishoiu- ja tööohutusnõudeid käsitlevate õigusaktidega

- kuidas lepitakse töötervishoiu ja tööohutuse eesmärgid kokku juhtide ja järelevalve tasandil;
- kuidas võetakse töötervishoiu ja tööohutuse nõudeid arvesse hanke- ja tarneprotsessides;
- kuidas püstitatakse ülesanded, töötatakse välja protsessid, kasutatakse seadmeid, valmistatakse toodet ja osutatakse teenuseid;
- millised on ohutud töövõtted;
- kuidas käituda märkimisväärse ja vahetu ohu korral;
- kuidas toimub koostöö naabrite ja/või alltöövõtjatega
- kuidas mõõdetakse tegevuse tulemuslikkust.

Konkreetses tegevuskava koostamisel vajalike spetsialistide arv sõltub organisatsiooni suurusel, tegevusvaldkonnast ja eripärast. Mõistlik on fikseerida vajaliku tegevuse eest vastutaja ning tähtaeg – siis on olemas konkreetne inimene, kellelt vajadusel aru pärida. Pikemaajalisi investeeringuid nõudvate tegevuste juures on abiks meetme orienteeruv maksumus.

Tööandjal on võimalus otsustada, kas ta koostab tegevuskava ise või kasutab erialaspetsialistide (töötervishoiuarst, töötervishoiuõde, ergonom, tööhügieenik, tööpsühholoog) abi. Organisatsioonides, kes on otsustanud nii riskihindamise kui ka tegevuskava ise koostada, on vajalik protsessi läbiviimiseks meeskonnatöö organisatsiooni esindajate (töökeskkonnaspetsialist, juhid, personalitöötajad, allüksuste juhid jne) kui ka töötajate esindajate (töökeskkonnavolinikud, töökeskkonnanõukogu) vahel. Ainult selline töötervishoiu ja tööohutuse tegevuskava on efektiivne, millesse on kaasatud kogu personal.

Probleemide arutlemine töötajatega on ülimalt oluline, sest töötajatel on igapäevane praktiline töökogemus. Tuleb arvestada ka osalise tööajaga töötajate, kontoritöötajate, võimalike külaliste, territooriumil sõitvate autojuhtidega jne. TTOS § 13 lõike 1 punkti 6 kohaselt on tööandja kohustatud teavitama töötajaid töökeskkonnavolinike, töökeskkonnanõukogu liikmete ja töötajate usaldusisikute kaudu ohuteguritest, töökeskkonna riskianalüüsi tulemustest ning tervisekahjustuste vältimiseks rakendatavatest abinõudest ning selgitama töötajatele ettevõtte töökeskkonna parandamise abinõude plaani

Tegevuskava tuleks vaadata üle iga 1-2 aasta tagant.

KASUTATUD KIRJANDUS

1. Töötervishoiud ja – ohutus: näidised ja kommentaarid. Reisberg R, Soon S, Soon A. Käsiraamatute Kirjastus. Tallinna, 2006

LISAD

Lisa 1 Võimalikud töötervishoiu ning tööohutuse tegevuskavas käsitletavad tegevused ning eesmärgid.

Tegevus	Eesmärk	Läbiviimise aeg
Töökeskkonna nõukogu liikmete, töökeskkonnaspetsialisti ja -volinike väljaõpe.	Pädevuse tõstmine töötervishoiu ja -ohutuse korraldamiseks ettevõttes.	
Esmaabi andja väljaõpe.	Pädev tegevus õnnetusjuhtumi korral.	
Ohutu töö juhendite, seadmete ohutu kasutamise jm. juhendite väljatöötamine.	Terviseriskide ja tööõnnetuste ennetamine.	
Kemikaalide ohutu kasutamise korra väljatöötamine.	Terviseriskide ja tööõnnetuste ennetamine.	
Ettevõtte sisekontrolli strateegia ja plaani koostamine.	Töötervishoiu ja -ohutuse juhtimine.	
Sisekontrolli tegevuskava koostamine aastaks 200...	Ohutu töökeskkonna loomine.	
Töötajate välja- ja täiendõppe koolitusplaani koostamine.	Töötajate pädevuse tõstmine, ohutute töövõtete omandamine.	
Töökeskkonna ohutegurite parameetrite mõõdistamine.	Töötingimuste võrdlemine kehtivate nõuetega.	
Riskianalüüs, riskide hindamine.	Parandavate meetmete kavandamine vastavalt riskianalüüsile.	
Töötajate tervisekontroll.	Terviseriskide väljaselgitamine.	
Tööõnnetuste ja kutsehaiguste registreerimise ja uurimise korra kinnitamine.	Töötervishoiu ja -ohutuse juhtimine.	
Töö- ja kaitseriiete hankimine.	Töötajate kaitsmine, tööohutus.	
Isikukaitsevahendite hankimine.	Töötajate kaitsmine ohuteguritest põhjustatud riskide eest.	
Ohutusmärkide hankimine.	Töötajate jt. ohualale sattuvate isikute kaitsmine ohuteguritest põhjustatud riskide eest.	
Töövahendite ja seadmete ülevaatuste, korralise remondi jm. korra kinnitamine.	Tööõnnetuste, avariide vältimine.	
Elektriohutuse korra kinnitamine.	Tööõnnetuste, avariide vältimine.	
Tuleohutuse korra kinnitamine. Tulekustutusvahendite hankimine.	Tööõnnetuste, tulekahju vältimine.	
Tegevusplaani koostamine hädaolukorras tegutsemiseks. Käsuliini määramine. Evakuatsiooniplaani koostamine.	Pädev tegevus hädaolukorra puhul.	
Jäätmete kogumise ja utiliseerimise korra kinnitamine.	Tööohutuse, keskkonnakaitse tagamine.	
Üldise heakorra kinnitamine töökeskkonnas ja territooriumil.	Töökeskkonna (keskkonna) puhtus, töökultuuri tõus.	

Töötervishoiu ja -ohutusalase tegevuse ja sisekontrolli korralduse analüüs.	Töötervishoiu ja -ohutuse korralduse arendamine.	
Haiguspäevade ja tööõnnetustega seotud tööaja kadude ja majandusliku kahju arvestus.	Ettevõtte majandustegevuse efektiivsuse tõstmine, töötervishoiu ja -ohutusalase tegevuse tõhustamine.	
Tegevuskava koostamine järgmiseks aastaks.	TT ja TO alase tegevuse tõhustamine ettevõttes.	